

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

Esra Nur TİRYAKI*
Seyit Ömer DOĞAN**

Öz

Araştırmanın amacı, *İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*'ndaki okuma metinlerinin bilgi türleri yönünden incelenmesidir. Çalışma, var olan bir durumu ortaya koyma açısından betimsel tarama modelindedir. Araştırma, *İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*'nda bulunan okuma metinleri ile gerçekleştirilmiştir. Bu metinler, içerik analizi yöntemiyle bilgi zenginliği, türleri açısından incelenmiş ve altı kategoriye göre kodlanmıştır. Elde edilen veriler, betimsel istatistik teknikler ile tablolştırılmıştır. Yapılan analizlere göre *İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*'ndaki okuma metinlerinde 1499 bilgi tespit edilmiştir. Üniteler arası yapılan değerlendirmeye göre bilgi miktarı açısından üniteler arasında büyük farklılıkların olmadığı görülmüştür. Bilgi sayıları bakımından en fazla bilgi zenginliği olan birinci ünite (f=186) ve ikinci ünite (f=163). Bilgi zenginliği açısından zayıf olan on birinci (f=77) ve dördüncü (f=74) ünite. Bilgi türleri açısından değerlendirildiğinde gündelik bilgi (n=458), bilimsel bilgi (n=405) en fazla; en az dini bilgi (n=28) ve teknik bilgi (n=25) tespit edilmiştir. En fazla bilgi açısından zengin olan metin "*Esaretin Bedeli*" (n=78) iken, bilgi zenginliği zayıf olan metin (n=12) ise "*Arzuhalde Dilekçeye*" dir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, bilgi türleri, yabancılara Türkçe öğretimi, ders kitabı

Examination of Reading Texts in Terms of Types of Information in Turkish as a Foreign Language Course Books (Example of İstanbul C1/+ Course Book)

Abstract

The purpose of this research is to examine the reading texts in the *İstanbul C1 / + Turkish Course Book for Foreigners* in terms of types of information. The study utilizes the descriptive research model which is used to depict a situation that already exists. The research was carried out with the reading texts found in the *İstanbul C1 / + Turkish Course Book for Foreigners*. The texts were examined in terms of information richness and types, using content analysis and were coded for six categories. The obtained data were tabulated, using descriptive statistics techniques. According to the analysis made, 1499 pieces of information were identified in the reading texts of the *İstanbul C1 / + Turkish Course Book for Foreigners*. According to the evaluation made among the units, there was no significant difference among the units in terms of amount of information. In terms of information count, the first unit (f = 186) and the second unit (f = 163) had the greatest wealth of information. The eleventh (f = 77) and the fourth (f = 74) units were the weakest in terms of information wealth. When the course book was evaluated in terms of information types, daily knowledge (n = 458) and scientific knowledge (n = 405) were the most frequent; religious knowledge (n = 28) and technical knowledge (n = 25) were the least frequent.

*Yrd. Doç. Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD, Hatay. e-posta: esranurtiryaki@gmail.com

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD, Hatay. e-posta: seyitomerdogan01@gmail.com

In terms of information richness, the richest text is "*Esaretin Bedeli*" (n = 78) while the poorest text is "*Arzuhalden Dilekçeye*" (n = 12).

Keywords: Information, Types of information, Teaching Turkish to Foreigners, course book

Giriş

Dil, o milletin kültür tablosunun aktarımında önemli bir araçtır. Akarsu (1998: 80) bu konuda, dil yaşamın bütün alanlarında, günlük yaşamın en yalın olaylarında, bilimin ana formlarında, görenekler ve törelerde, inançlarda ortaya çıkar; dil her türlü maddesel yaşamın, tekniğin, ekonominin de koşuludur; dinde, hukukta, felsefe ve sanatta yeri vardır. Yabancılara dil eğitimi ve öğretiminde kültür ve bilgi önemli bir kavramdır. Çünkü dil öğretimi dizge içerisinde anlam kazanan göstergeler arasındaki ilişkiler ağını örtük bilgiden açık bilgiye, açık bilgiden dil farkındalığına ve nihayetinde işlevsel dil kullanımına dönüştürmeyi hedefler (Onan, 2013: 79). Dil kullanımında, kişi kendisinden var olan eski bilgiyle kaynaklardan aldığı yeni bilgileri akıl süzgecinden geçirerek doğru bilgiye ulaşır. Bilgi kavramı özne ile nesne arasında gerçekleşen iletişim sürecinin sonucudur. Epistemolojiye göre bilgilerin elde edilmiş biçimleri ve özelliklerine göre bilgi türleri altı kategoride ele alınır. Epistemolojiye göre bilgi türleri (Bolay, 2007; Çüçen, 2009; Tunalı 2009; Cevizci, 2010) gündelik bilgi, teknik bilgi, dinî bilgi, sanat bilgisi, bilimsel bilgi ve felsefi bilgidir.

Gündelik bilgiler, bilimsel temellere dayanmayan günlük yaşam ile ilgili ipuçları sunan bilgi türüdür. Gündelik bilgiyi, pratik bilgi (Çüçen, 2009: 18), somut olan her şey (Cevizci, 2010: 49) olarak da tanımlayabiliriz. Teknolojinin ilerlemesi ile hayatımıza giren teknik araç gereçler ve bunların kullanılmasıyla ilgili bilgilerimiz teknik bilgi sınıfında değerlendirilir. Bu bilgi türü nesneldir. El ve zihin becerisi olarak iki alanda incelenir (Tunalı, 2009: 17). Bir tornavida yardımıyla bir dolabın kurulumunun yapılması veya televizyon tamiri bu bilgi türüne girer. Doğayı, kendi yaratılışını, gökyüzünü, yıldızları; kısaca gördüğü her şeyi anlamaya çalışan insanoğlu, bir yaratıcı inanmayı tercih etmiş ve tüm bunları yarattığını düşündüğü bir "Tanrı"ya inanmıştır. Yüzyıllar boyunca insanlar çeşitli dinlere inanmışlardır. İşte, bu dinlerle ilgili bilgilerimiz dinî bilgileri oluşturur. "Özne ve nesne arasındaki bağ, yüce bir varlık (Tanrı) tarafından belirlenen bir inanç sistemine dayanarak elde ediliyorsa, bu tür bilgiye dinsel bilgi denir" (Çüçen, 2009: 19). İnsanlar ve çevrelerindeki varlıklar arasındaki estetik ve güzellik anlayışı sanatsal bilgiyi oluşturur. "Sanat da aynen teknik gibi, belli bir yaratma faaliyeti olarak ortaya çıkar. Fakat sanattaki yaratma faaliyeti, insan için yararlı amaçlar üretmeyi amaçlamaz; o, esas olarak güzellik yaratmayı amaçlar" (Cevizci, 2010: 50). Sanatçılara göre gördükleri şeyler sanatın kuralları çerçevesinde değer kazanır. "Bilimsel bilgi, sınırlı bir konusu ve belli bir yöntemi olan; sistemli ve genel geçer sonuçlara ulaşmak isteyen ve konusuna 'bilmek için bilmek' amacıyla yönelen bir bilgidir" (Tunalı, 2009: 19). Bilimsel bilgiler, merak ve dünyayı keşfetme isteğinden doğan bilgilerdir. "Felsefe bilgisi, evrenin ve insan yaşamının anlamının ne olduğu ile ilgili

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

sorularla ortaya çıkar” (Tunalı, 2009: 23). Felsefi bilgiler akla dayanırken, dini bilgilerin doğaüstü düşüncelere dayanmadı aralarındaki temel farktır. Felsefi bilgiler sorgulamaya açıktır.

Eğitim öğretim ortamlarında bilgi, öğrenci ile öğretmen arasında, öğrenci ile ders kitabı, öğrenci ve öğrenci arasında sürekli hareket etmektedir (Onan, 2013: 47). Bundan dolayı ders kitapları bilgi aktarımında önemli bir araçtır. Yabancılara dil öğretiminde ders kitaplarında yer alan okuma ve dinleme metinleri bilgi çerçevesinde değerlendirilmelidir. Çünkü bilgi ile birlikte kültür aktarımı ve toplumsal değerler kişilerde oluşturulmaktadır. Bayyurt ve Yaylı (2014)'e göre yabancı dil öğrenmek her şeyden önce yeni bir dünyaya kapılarını açmak, yeni yerler görmek, yeni insanlar ve kültürlerle tanışmak, tanıdık kavramlara ve düşüncelere değişik açılardan bakmak ve yeni deneyimler edinmektir.

Yabancı dil öğretimi için hazırlanan kitapların temel amacı Türkçe öğretimi olsa da bu kitaplar Türkçenin zenginliklerini, Türk kültürünü ve çeşitli bilgileri de yeterince ihtiva etmelidir. Öğrenciler Türk dilini öğrenirken çeşitli bilgiler de edinerek geleceğe daha donanımlı ve bilgili bir şekilde ilerlemelidirler.

Yabancılara Türkçe öğretimi sadece dil becerilerinin öğretiminden ibaret değildir. Bu becerilerle kişilere aktarılan bilgiler de önemlidir. Çünkü bilgi aktarımı ile insan kişilik ve kimlik kazanmaktadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dört temel dil becerisinin yanında bu becerileri kullanarak ifade edecekleri (konuşma ve yazma) ve anlayacakları (okuma ve dinleme) bilgilerle bol bol karşılaşmaları son derece önemlidir. Öğrenci, ilgisini çekecek ve kendisinde merak duygusu uyandıracak bilgileri zevkle öğrenirken ve bunları başkalarına aktarırken bu sayede Türkçe derslerine ve Türk dilini öğrenmeye karşı da olumlu bir tutum geliştirecektir. Bütün bu sebepler düşünüldüğünde bu araştırma, İstanbul Üniversitesi'nin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması için hazırlamış olduğu *İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı*'ndaki okuma metinlerin bilgi türleri yönünden incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve çözümlenmesi ile ilgili bilgiler bulunmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırma nitel veri toplama tekniklerinden faydalanılarak gerçekleştirilmiştir. Betimsel tarama modeli olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlar ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur (Kaptan, 1998).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan *İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders* Kitabı'ndaki okuma metinleri oluşturmaktadır. Dinleme metinleri, “kültürden kültüre” metinleri ve “medeniyetimize yön verenler” metinleri araştırmaya alınmamıştır. Bilgiler bulunurken bazen tek bir cümle alınmış, bazense anlamın birden fazla cümlede tamamlandığı cümleler tek bir bilgi olarak kabul edilmiştir. Aşağıda Tablo 1’de, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan kitap, bu kitaptaki metin, cümle ve bilgi sayısı verilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan kitap, bu kitaptaki metin, cümle ve bilgi sayısı*

Kitabın Adı	Metin (f)	Cümle(f)	Bilgi (n)
İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı C1/+	36	1611	1499

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, araştırmacı ve bir uzman tarafından İstanbul C1/+ seviyesindeki ders kitabındaki okuma metinleri bilgi türleri açısından incelenerek bir forma kaydedilmiştir. Bu form ile metinler daha sonra 3 uzmana daha gösterilerek bilgi türleri açısından fikir birliği sağlanmıştır.

Veri Analiz Yöntemi

Araştırma kapsamında elde edilen verileri betimsel istatistik tekniklere göre (frekans ve yüzde) analiz edilip tablolar ve örnek cümlelerle sunulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde Yabancılara Türkçe Eğitimi Dersi kitaplarından İstanbul Serisi C1/+ seviyesinde yer alan metinlerdeki cümle ve bilgi sayıları ayrıntılı olarak tablolaştırılmış, frekans ve yüzdeleri hesaplanarak değerlendirilmiştir. Ayrıca bilgi türlerinin her biri için ayrı tablolar oluşturulmuş ve bunlar detaylı olarak incelenmiştir.

Aşağıdaki tabloda İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'ndaki tüm metinlere ait cümle sayıları ve toplam bilgi sayıları frekans (f) ve yüzdelerle (%) verilmiştir.

Tablo 2. *Ders kitabındaki tüm metinlere ve ünitelere göre cümle bilgi frekans(f) ve yüzdeleri (%)*

No	Ünite	Metin	Cümle (f)	(Yüzde) %	Bilgi (n)	Yüzde (%)
1	1	Saatin İcadı	49	3,04	66	4,40
2	1	24 Saat Yetmiyorsa	58	3,60	62	4,13
3	1	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	48	2,97	58	3,86
4	2	Aşkın Kimyası	49	3,04	46	3,06
5	2	Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları	55	3,41	52	3,46
6	2	Aşkın Sırrı	99	6,14	65	4,33
7	3	Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra kaybedenler	42	2,60	44	2,93
8	3	Satranç ve Tavla	33	2,04	30	2,00
9	3	Elmas Gerdanlık	111	6,89	45	3,00
10	4	Arzuhalden Dilekçeye	12	0,74	12	0,80

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

11	4	İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?	30	1,86	34	2,26
12	4	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	22	1,36	28	1,86
13	5	Lumiere Kardeşler	37	2,29	51	3,40
14	5	Susuz Yaz	102	6,33	33	2,20
15	5	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	28	1,73	69	4,60
16	6	Bilge ve Bilgelik	61	3,78	26	1,73
17	6	Bilgi Teknolojisi	24	1,48	48	3,20
18	6	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	44	2,73	66	4,40
19	7	Sanat Nedir?	42	2,60	27	1,80
20	7	Sanat Türleri	34	2,11	57	3,80
21	7	Türk Süsleme Sanatları	49	3,04	37	2,46
22	8	Suç Nedir?	41	2,54	26	1,73
23	8	Adalet Nedir?	31	1,92	41	2,73
24	8	Esaretin Bedeli	74	4,59	78	5,20
25	9	Mizah Her Kapıyı Açar	60	3,72	68	4,53
26	9	Mizah Türleri	29	1,80	21	1,40
27	9	Hasan Kaçan	14	0,86	13	0,86
28	10	Dünden Bugüne Para	48	2,97	41	2,73
29	10	Türkiye'de Enflasyonun Tarihi Gelişimi	24	1,48	26	1,73
30	10	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	46	2,85	47	3,13
31	11	Dünyamız	25	1,55	27	1,80
32	11	Küresel Isınma Nedir?	21	1,30	22	1,46
33	11	Dünya'dan Mars'a	26	1,61	28	2,93
34	12	Gençlerin Medya Tüketimi	32	1,98	44	2,93
35	12	Mert'in İletişim Serüveni	77	4,77	35	2,33
36	12	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	34	2,11	26	1,73
Toplam			1611	100	1499	100

Tablo 2'ye göre İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda toplam 12 ünite ve 36 okuma metni bulunmaktadır. Ayrıca söz konusu kitaptaki metinlerde araştırmacı tarafından toplam 1611 cümle tespit edilmiş olup bu cümlelerde 1499 adet bilgi bulunmuştur. Bilgiler bulunurken bazen tek bir cümle alınmış, bazense anlamın birden fazla cümlede tamamlandığı cümleler tek bir bilgi olarak kabul edilmiştir. Tabloya bakıldığında en fazla cümle (111 cümle, %6,89) "Elmas Gerdanlık" adlı metinde; en az cümle ise "Küresel Isınma" Nedir? (21 cümle, %1,30) adlı metindedir.

Yine tablodaki bilgilere göre en çok bilgi zenginliği bulunduran metnin 8. üniteye yer alan "Esaretin Bedeli" adlı metin olduğunu (78 bilgi, %5,20); en az bilgi bulunduran metnin 4. üniteye yer alan "Arzuhalde Dilekçeye" adlı metin olduğunu (12 bilgi, %0,80) tespit edilmiştir. Ünitelere göre cümle sayıları değerlendirildiğinde, 2. ünitenin cümle sayısı bakımından en zengindir. 2. üniteye 203 adet cümle tespit edilmiştir. 2. üniteye cümle sayısının tüm kitaptaki cümlelerin sayısına oranı ise %12,60 olarak hesaplanmıştır. Ünitelere göre bilgi sayıları değerlendirildiğinde ise 1. ünitenin bilgi sayısı bakımından en zengin ünite olduğu söylenebilir. 1. üniteye toplam 186 adet bilgi tespit edilmiştir. 1. Üniteye cümle sayısının tüm kitaptaki bilgilerin sayısına oranı ise %12,40 olarak hesaplanmıştır. Aşağıdaki Tablo 3'te İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan okuma metinlerindeki bilimsel bilgi sayısı, frekans (f) ve yüzdelerle (%) verilmiştir.

Tablo 3. *İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan okuma metinlerindeki bilimsel bilgi sayısı, frekansları (f) ve yüzdeleri (%)*

No	Ünite	Metin	Bilimsel bilgi sayısı (n)	Yüzde(%)
1	1	Saatin İcadı	45	11,11
2	1	24 Saat Yetmiyorsa	0	0
3	1	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	35	8,64
4	2	Aşkın Kimyası	29	7,16
5	2	Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları	4	0,98
6	2	Aşkın Sırrı	5	1,23
7	3	Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra kaybedenler	2	0,49
8	3	Satranç ve Tavla	11	2,71
9	3	Elmas Gerdanlık	0	0
10	4	Arzuhalden Dilekçeye	2	0,49
11	4	İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?	0	0
12	4	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	7	1,72
13	5	Lumiere Kardeşler	11	2,71
14	5	Susuz Yaz	7	1,72
15	5	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	12	2,96
16	6	Bilge ve Bilgelik	7	1,72
17	6	Bilgi Teknolojisi	18	4,44
18	6	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	21	5,18
19	7	Sanat Nedir?	3	0,74
20	7	Sanat Türleri	0	0
21	7	Türk Süsleme Sanatları	17	4,19
22	8	Suç Nedir?	19	4,69
23	8	Adalet Nedir?	1	0,24
24	8	Esaretin Bedeli	1	0,24
25	9	Mizah Her Kapıyı Açar	9	2,22
26	9	Mizah Türleri	2	0,49
27	9	Hasan Kaçan	0	0
28	10	Dünden Bugüne Para	25	6,17
29	10	Türkiye'de Enflasyonun Tarihi Gelişimi	13	3,20
30	10	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	1	0,24
31	11	Dünyamız	25	6,17
32	11	Küresel Isınma Nedir?	19	4,69
33	11	Dünya'dan Mars'a	22	5,43
34	12	Gençlerin Medya Tüketimi	27	6,66
35	12	Mert'in İletişim Serüveni	1	0,24
36	12	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	4	0,98
Toplam			405	100

Tablo 3 incelendiğinde *İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda* toplam 405 adet bilimsel bilgi tespit edilmiştir. Buna göre bilimsel bilgilerin oranı tüm bilgilerin %27,01'lik kısmını oluşturmuştur. 1. üniteye yer alan “*Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları*” adlı metin, Tablo 3'e göre en fazla bilimsel bilgi içeren metindir (35 bilgi, %8,64). 1. üniteye yer alan “*24 Saat Yetmiyorsa*”, 4. üniteye yer alan “*İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?*”, 7. üniteye yer alan “*Sanat Türleri*”, 9. üniteye yer alan “*Hasan Kaçan*” adlı metinlerde hiç bilimsel bilgiye rastlanmadığı görülmektedir.

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

Ünitelere göre bilimsel bilgi sayıları değerlendirildiğinde 1. ünitenin 80 adet (%19,75) bilimsel bilgi ile en fazla bilimsel bilgi içeren ünite olduğu belirlenmiştir.

Okuma metinlerindeki bilimsel bilgilere birkaç örnek:

- *1860'tan günümüze kadar tutulan kayıtlar, ortalama küresel sıcaklığın 0,5 ila 0,8 derece kadar arttığını gösteriyor. (s.181, Küresel Isınma Nedir?)*
- *Gerçekleştirilen güncel bir çalışma uzun süre yerçekimsiz ortamda kalmanın kas dokusunu zedelediği ve fiziksel kapasiteyi %40'tan fazla azalttığını gösteriyor. (s. 185, Dünya'dan Mars'a)*
- *Araştırma çerçevesinde tam 4 bin 300 online ve yüz yüze anket yapılırken 16 grup tartışması gerçekleştirilmiştir. (s. 192, Gençlerin Medya Tüketimi)*
- *Zamanı ölçmek için ilk çabalar güneş saatiyle başlamıştır. (s. 10, Saatin İcadı)*
- *Gymnasium Antik Yunanca ve Latinceye büyük önem veriyordu. (s. 21, Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları)*

Aşağıdaki Tablo 4'te İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan okuma metinlerindeki felsefi bilgi sayısı, frekans (f) ve yüzdelerle(%) verilmiştir.

Tablo 4. İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan okuma metinlerindeki felsefi bilgi sayısı, frekansları (f) ve yüzdeleri (%)

No	Ünite	Metin	Felsefi bilgi sayısı (n)	Yüzde(%)
1	1	Saatin İcadı	1	0,29
2	1	24 Saat Yetmiyorsa	20	5,81
3	1	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	8	2,32
4	2	Aşkın Kimyası	14	4,06
5	2	Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları	21	6,10
6	2	Aşkın Sırrı	29	8,43
7	3	Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra kaybedenler	12	3,48
8	3	Satranç ve Tavla	8	2,32
9	3	Elmas Gerdanlık	8	2,32
10	4	Arzuhalden Dilekçeye	1	0,29
11	4	İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?	15	
12	4	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	1	0,29
13	5	Lumiere Kardeşler	15	4,36
14	5	Susuz Yaz	10	2,90
15	5	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	0	0
16	6	Bilge ve Bilgelik	58	16,86
17	6	Bilgi Teknolojisi	2	0,58
18	6	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	20	5,81
19	7	Sanat Nedir?	30	8,72
20	7	Sanat Türleri	1	0,29

21	7	Türk Süsleme Sanatları	0	0
22	8	Suç Nedir?	6	1,74
23	8	Adalet Nedir?	25	7,26
24	8	Esaretin Bedeli	1	0,29
25	9	Mizah Her Kapıyı Açar	29	8,43
26	9	Mizah Türleri	3	0,87
27	9	Hasan Kaçan	0	0
28	10	Dünden Bugüne Para	1	0,29
29	10	Türkiye'de Enflasyonun Tarihi Gelişimi	0	0
30	10	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	1	0,29
31	11	Dünyamız	0	0
32	11	Küresel Isınma Nedir?	0	0
33	11	Dünya'dan Mars'a	0	0
34	12	Gençlerin Medya Tüketimi	1	0,29
35	12	Mert'in İletişim Serüveni	3	0,87
36	12	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	0	0
Toplam			344	100

Tablo 4 incelendiğinde 344 adet felsefî bilgi tespit edilmiştir. Buna göre felsefî bilgilerin tüm bilgilere oranı %22,94'tür.

Tablo 4. incelendiğinde 6. üniteye yer alan “*Bilge ve Bilgelik*” adlı metnin en fazla felsefî bilgi içeren metin olduğu (58 felsefî bilgi, %16,86) görülmektedir. 5. üniteye yer alan “*Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri*”, 7. üniteye yer alan “*Türk Süsleme Sanatları*”, 9. üniteye yer alan “*Hasan Kaçan*”, 10. üniteye yer alan “*Türkiye’de Enflasyonun Tarihi Gelişimi*”, 11. üniteye yer alan “*Dünyamız*”, “*Küresel Isınma Nedir?*”, “*Dünya’dan Mars’a*”, 12. üniteye yer alan “*İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı*” adlı metinlerde hiç felsefî bilginin bulunmadığı görülmektedir. Ünitelere göre bilimsel bilgi sayıları değerlendirildiğinde 6. ünitenin 80 adet (%23,25) felsefî bilgi ile en fazla felsefî bilgi içeren ünite olduğu tespit edilmiştir.

Okuma metinlerindeki felsefî bilgilere birkaç örnek:

- *Bilge, iç çalkantılardan ve ihtiraslardan arınmasını bilen akıllı bir kişidir (s.100, Bilge ve Bilgelik).*
- *Bu haldeki insan, her şeyin insan için olduğunu fark eder. (s. 100, Bilge ve Bilgelik)*
- *Bu anlayışa en uygun tanımı yapan Thomas Munro’ya göre sanat, “doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisidir.” (s.116, Sanat Nedir?)*
- *Kendi içinde tutarlı bir bütünlüğü taşıyan şey çirkin, acı verici, iğrendirici bile olsa estetik açıdan güzeldir. (s.116, Sanat Nedir?)*
- *Hepimiz ergenlik yıllarımızdan başlayarak kendi kimliğimizi oluştururken adına ego dediğimiz kaleler inşa edip içine varlığımızı gizliyoruz. (s.144, Mizah Her Kapıyı Açar)*

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

Aşağıdaki Tablo 5'te İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan okuma metinlerindeki dinî bilgi sayısı, frekans (f) ve yüzdelerle (%) verilmiştir.

Tablo 5. İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan okuma metinlerindeki dinî bilgi sayısı, frekansları (f) ve yüzdeleri (%)

No	Ünite	Metin	Dinî bilgi sayısı (n)	Yüzde(%)
1	1	Saatin İcadı	0	0
2	1	24 Saat Yetmiyorsa	0	0
3	1	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	1	3,57
4	2	Aşkın Kimyası	0	0
5	2	Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları	1	3,57
6	2	Aşkın Sırrı	0	0
7	3	Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra kaybedenler	1	3,57
8	3	Satranç ve Tavla	0	0
9	3	Elmas Gerdanlık	0	0
10	4	Arzuhalden Dilekçeye	2	7,14
11	4	İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?	0	0
12	4	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	11	39,28
13	5	Lumiere Kardeşler	0	0
14	5	Susuz Yaz	2	7,14
15	5	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	0	0
16	6	Bilge ve Bilgelik	2	7,14
17	6	Bilgi Teknolojisi	0	0
18	6	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	0	0
19	7	Sanat Nedir?	0	0
20	7	Sanat Türleri	0	0
21	7	Türk Süsleme Sanatları	4	14,28
22	8	Suç Nedir?	2	7,14
23	8	Adalet Nedir?	0	0
24	8	Esaretin Bedeli	0	0
25	9	Mizah Her Kapıyı Açar	1	3,57
26	9	Mizah Türleri	0	0
27	9	Hasan Kaçan	1	3,57
28	10	Dünden Bugüne Para	0	0
29	10	Türkiye'de Enflasyonun Tarihi Gelişimi	0	0
30	10	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	0	0
31	11	Dünyamız	0	0
32	11	Küresel Isınma Nedir?	0	0
33	11	Dünya'dan Mars'a	0	0
34	12	Gençlerin Medya Tüketimi	0	0
35	12	Mert'in İletişim Serüveni	0	0
36	12	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	0	0
Toplam			28	100

Tablo 5 incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda toplam 28 adet dinî bilgi tespit edilmiştir. Buna göre dinî bilgilerin tüm bilgilere oranı %3,73 olarak bulunmuştur. Tablo 5 incelendiğinde 4. üniteye yer alan "Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede" adlı metnin en fazla dini bilgi içeren metin olduğu (11 dini bilgi, %39,28) görülmektedir. Tablo incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'ndaki okuma metinlerinin sadece 11 tanesinde dinî bilgi

bulunmuştur. Okuma metinlerinin 25 tanesinde hiç dinî bilgi tespit edilmemiştir. Ünitelere göre dinî bilgi sayıları değerlendirildiğinde 4. ünitenin 13 adet (%46,42) dinî bilgi ile en fazla dinî bilgi içeren ünitelerdir.

Okuma metinlerindeki dinî bilgilere birkaç örnek:

- *Fatih, çıkardığı demir sopayı kadiya göstererek, “Eğer sen Allah’ın hükmünü uygulamayıp, elimi kesmeye beni mahkûm etmeseydin bununla başını paramparça ederdim.” der. (s.72, Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede)*
- *Mimarın yaptığı bu cami gerçekten de 1766 depreminde yıkılmış, yerine Fatih Külliyesi yapılmıştır. (s. 72, Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede)*

Aşağıdaki Tablo 6’da İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda bulunan okuma metinlerindeki sanatsal bilgi sayısı, frekans (f) ve yüzdeleri (%) verilmiştir.

Tablo 6. İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda bulunan okuma metinlerindeki sanatsal bilgi sayısı, frekansları (f) ve yüzdeleri (%)

No	Ünite	Metin	Sanatsal bilgi sayısı (n)	Yüzde(%)
1	1	Saatin İcadı	0	0
2	1	24 Saat Yetmiyorsa	0	0
3	1	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	3	1,25
4	2	Aşkın Kimyası	2	0,82
5	2	Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları	22	9,20
6	2	Aşkın Sırrı	0	0
7	3	Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra kaybedenler	2	0,82
8	3	Satranç ve Tavla	3	1,25
9	3	Elmas Gerdanlık	4	1,67
10	4	Arzuhalden Dilekçeye	0	0
11	4	İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?	0	0
12	4	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	6	2,51
13	5	Lumiere Kardeşler	21	8,78
14	5	Susuz Yaz	46	19,24
15	5	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	13	5,43
16	6	Bilge ve Bilgelik	0	0
17	6	Bilgi Teknolojisi	0	0
18	6	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	2	0,82
19	7	Sanat Nedir?	29	12,13
20	7	Sanat Türleri	22	9,20
21	7	Türk Süsleme Sanatları	36	15,06
22	8	Suç Nedir?	0	0
23	8	Adalet Nedir?	0	0
24	8	Esaretin Bedeli	5	2,09
25	9	Mizah Her Kapıyı Açar	6	2,51
26	9	Mizah Türleri	6	2,51
27	9	Hasan Kaçan	10	4,18
28	10	Dünden Bugüne Para	0	0
29	10	Türkiye’de Enflasyonun Tarihi Gelişimi	0	0
30	10	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	0	0

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

31	11	Dünyamız	0	0
32	11	Küresel Isınma Nedir?	0	0
33	11	Dünya'dan Mars'a	0	0
34	12	Gençlerin Medya Tüketimi	0	0
35	12	Mert'in İletişim Serüveni	1	0,41
36	12	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	0	0
Toplam			239	100

Tablo 6 incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda toplam 239 adet sanatsal bilgi tespit edilmiştir. Buna göre sanatsal bilgilerin tüm bilgilere oranı %15,94 olarak bulunmuştur. Tablo 6 incelendiğinde 5. üniteye yer alan "Susuz Yaz" adlı metnin en fazla sanatsal bilgi içeren metin olduğu (46 sanatsal bilgi, %19,24) görülmektedir. Tablo incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'ndaki okuma metinlerinin sadece 18 tanesinde sanatsal bilgi bulunduğu göze çarpmaktadır. Okuma metinlerinin 18 tanesinde hiç sanatsal bilgi tespit edilmemiştir. Ünitelere göre sanatsal bilgi sayıları değerlendirildiğinde 7. ünitenin 87 adet (%36,40) sanatsal bilgi ile en fazla sanatsal bilgi içeren ünite olduğu belirlenmiştir.

Okuma metinlerindeki sanatsal bilgilere birkaç örnek:

- *Nazım'ın şiirlerine konu olmuş Kerem ile Aslı, Tahir ile Zühre, Ferhat ile Şirin gibi: Nazım ile Piraye. (s. 38, Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları)*
- *Ve bu filmdeki başarılı rolü için Türk Kadınlar Birliği tarafından Hülya Koçyiğit, yılın kadın sanatçısı seçildi. (s. 85, Susuz Yaz)*
- *Başında Martin Scorsese'nin olduğu "Dünya Sinema Vakfı" diye bir kurum var. (s. 85, Susuz Yaz)*
- *"Sanat" kelimesi genelde görsel sanatlar anlamında kullanılıyor. (s. 116, Sanat Nedir?)*
- *Göze güzel görünüm sergilemek, kulağa hoş sesler duyurmak ve ruhta heyecan yaratmak güzel sanatların amacıdır. (s. 120, Sanat Türleri)*

Aşağıdaki Tablo 7'de İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda bulunan okuma metinlerindeki teknik bilgi sayısı, frekans (f) ve yüzdelerle (%) verilmiştir.

Tablo 7. İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda Bulunan Okuma Metinlerindeki Teknik Bilgi Sayısı, Frekansları (f) ve Yüzdeleri (%)

No	Ünite	Metin	Teknik bilgi sayısı (n)	Yüzde(%)
1	1	Saatin İcadı	7	28
2	1	24 Saat Yetmiyorsa	2	8
3	1	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	2	8
4	2	Aşkın Kimyası	0	0
5	2	Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları	0	0
6	2	Aşkın Sırrı	0	0
7	3	Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra	1	4

		kaybedenler		
8	3	Satranç ve Tavla	0	0
9	3	Elmas Gerdanlık	0	0
10	4	Arzuhalden Dilekçeye	0	0
11	4	İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?	0	0
12	4	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	0	0
13	5	Lumiere Kardeşler	0	0
14	5	Susuz Yaz	0	0
15	5	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	0	0
16	6	Bilge ve Bilgelik	0	0
17	6	Bilgi Teknolojisi	0	0
18	6	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	2	8
19	7	Sanat Nedir?	0	0
20	7	Sanat Türleri	2	8
21	7	Türk Süsleme Sanatları	0	0
22	8	Suç Nedir?	0	0
23	8	Adalet Nedir?	0	0
24	8	Esaretin Bedeli	4	16
25	9	Mizah Her Kapıyı Açar	0	0
26	9	Mizah Türleri	0	0
27	9	Hasan Kaçan	0	0
28	10	Dünden Bugüne Para	0	0
29	10	Türkiye'de Enflasyonun Tarihi Gelişimi	0	0
30	10	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	3	12
31	11	Dünyamız	0	0
32	11	Küresel Isınma Nedir?	0	0
33	11	Dünya'dan Mars'a	1	4
34	12	Gençlerin Medya Tüketimi	0	0
35	12	Mert'in İletişim Serüveni	0	0
36	12	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	1	4
Toplam			25	100

Tablo 7 incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'nda toplam 25 adet teknik bilgi tespit edilmiştir. Buna göre teknik bilgilerin tüm bilgilere oranı %1,66 olarak bulunmuştur. Tablo 7 incelendiğinde 1. üniteye yer alan *Saatin İcadı* adlı metnin en fazla teknik bilgi içeren metin olduğu (7 teknik bilgi, %28) görülmektedir. Tablo incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı'ndaki okuma metinlerinin sadece 10 tanesinde teknik bilgi bulunmuştur. Okuma metinlerinin 26 tanesinde hiç teknik bilgi tespit edilmemiştir. Ünitelere göre teknik bilgi sayıları değerlendirildiğinde 1. ünitenin 11 adet (%44) teknik bilgi ile en fazla teknik bilgi içeren ünite olarak değerlendirilmiştir.

Okuma metinlerindeki teknik bilgilere birkaç örnek:

- *Bu ilk saatler yüzyıllar boyunca zamanın ölçülmesi için kullanılan en yaygın araç olmuştur.* (s. 10, Saatin İcadı)
- *Bunun için ya çok büyük yapılması ya da başında her an birinin beklemesi gerekiyordu.* (*Kum saati hakkında*) (s. 11, Saatin İcadı)

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

Aşağıdaki Tablo 8’de İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda bulunan okuma metinlerindeki gündelik bilgi sayısı, frekans (f) ve yüzdelerle (%) verilmiştir.

Tablo 8. İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda Bulunan Okuma Metinlerindeki Gündelik Bilgi Sayısı, Frekansları (f) ve Yüzdeleri (%)

No	Ünite	Metin	Gündelik bilgi sayısı (n)	Yüzde(%)
1	1	Saatin İcadı	13	2,83
2	1	24 Saat Yetmiyorsa	40	8,73
3	1	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	9	1,96
4	2	Aşkın Kimyası	1	0,21
5	2	Ünlü Aşıklar ve Aşk Mektupları	4	0,87
6	2	Aşkın Sırrı	31	6,76
7	3	Büyük ikramiyeyi kazanıp sonra kaybedenler	26	5,67
8	3	Satranç ve Tavla	8	1,74
9	3	Elmas Gerdanlık	33	7,20
10	4	Arzuhalden Dilekçeye	7	1,52
11	4	İş Görüşmelerinde İş Verenler Nelere Dikkat Eder?	19	4,14
12	4	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	3	0,65
13	5	Lumiere Kardeşler	4	0,87
14	5	Susuz Yaz	13	2,83
15	5	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	8	1,74
16	6	Bilge ve Bilgelik	2	0,42
17	6	Bilgi Teknolojisi	6	1,31
18	6	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	3	0,65
19	7	Sanat Nedir?	4	0,84
20	7	Sanat Türleri	2	0,42
21	7	Türk Süsleme Sanatları	0	0
22	8	Suç Nedir?	10	2,18
23	8	Adalet Nedir?	0	0
24	8	Esaretin Bedeli	30	6,55
25	9	Mizah Her Kapıyı Açar	23	5,02
26	9	Mizah Türleri	10	2,18
27	9	Hasan Kaçan	2	0,42
28	10	Dünden Bugüne Para	15	3,27
29	10	Türkiye’de Enflasyonun Tarihi Gelişimi	13	2,83
30	10	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	42	9,17
31	11	Dünyamız	2	0,42
32	11	Küresel Isınma Nedir?	3	0,65
33	11	Dünya’dan Mars’a	5	1,09
34	12	Gençlerin Medya Tüketimi	16	3,49
35	12	Mert’in İletişim Serüveni	30	6,55
36	12	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	21	4,58
Toplam			458	100

Tablo 8. incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda toplam 458 adet gündelik bilgi tespit edilmiştir. Buna göre gündelik bilgilerin oranı tüm bilgilerin %30,55’lik kısmını oluşturmuştur. 10. üniteye yer alan *Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri* adlı metin, Tablo 8’e göre en fazla gündelik bilgi içeren metindir (42 bilgi, %9,17). 7. üniteye yer alan *Türk Süsleme Sanatları*, 8. üniteye yer alan *Adalet Nedir?*, 7. üniteye yer alan *Sanat Türleri* adlı metinlerde hiç gündelik bilgiye

rastlanmamıştır. Ünitelere göre gündelik bilgi sayıları değerlendirildiğinde 10. ünitenin 70 adet (%15,28) gündelik bilgi ile en fazla gündelik bilgi içeren ünite dir.

Okuma metinlerindeki gündelik bilgilere birkaç örnek:

- *Kadın, birkaç saniye kafasında hesap yapmaya başladı. Sonunda tereddüt ederek cevapladı: “Tam olarak bilmiyorum ama dört yüz franka halledebilirim sanırım.”* (Sayfa 58, Elmas Gerdanlık)
- *Madam Loisel, gerdanlığı arkadaşına geri götürdüğünde kadın soğuk bir tavırla, “Daha önce geri getirmen gerekirdi, ihtiyacım olabilirdi.” dedi.* (Sayfa 59, Elmas Gerdanlık)
- *Devletten aldığı yaşlılık maaşıyla geçinen Sarioğlu’nun evi yanınca köylüler aralarında topladıkları parayla evini tamir ettirmişler.* (Sayfa 51, Büyük İkramiyeyi Kazanıp Sonra Kaybedenler)
- *Öğrenciler, öğretmenlerinin verdiği ödevi anlamaya çalışmaktadırlar. Mert de öyle...* (Sayfa 197, Mert’in İletişim Serüveni)
- *Gün içinde yapacaklarınızı iyi planlayın ve bulunduğunuz şehirdeki en etkin toplu taşıma araçlarını kullanın.* (Sayfa 170, Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri)

Aşağıdaki Tablo 9’da İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda bulunan okuma metinlerindeki bilgilerin epistemolojideki altı bilgi türü olan bilimsel bilgi, felsefî bilgi, dinî bilgi, sanatsal bilgi, teknik bilgi ve gündelik bilgi sayıları açısından incelemesi yapılmış, sonuçlar frekans (f) ve yüzde (%) ile gösterilmiştir.

Tablo 9. İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda Bulunan Okuma Metinlerindeki Bilimsel Bilgi, Felsefî Bilgi, Dinî Bilgi, Sanatsal Bilgi, Teknik Bilgi ve Gündelik Bilgi Sayıları (f) Ve Yüzdeleri (%)

Bilgi Türleri	n	%
Bilimsel Bilgi	405	27,01
Felsefî Bilgi	344	22,94
Dinî Bilgi	28	1,86
Sanatsal Bilgi	239	15,94
Teknik Bilgi	25	1,66
Gündelik Bilgi	458	30,55
Toplam	1611	100

Yukarıdaki Tablo 9 incelendiğinde İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda 405 adet bilimsel bilgi (%27,01), 344 adet felsefî bilgi (%22,94), 28 adet dinî bilgi (%1,86), 239 adet sanatsal bilgi (%15,94), 25 adet teknik bilgi (%1,66) ve 458 adet (%30,55) gündelik bilgi bulunduğu

Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Bilgi Türleri Açısından İncelenmesi (İstanbul C1/+ Örneği)

görülmektedir. Kitaptaki toplam bilgi sayısı ise –daha önce de belirtildiği gibi- 1611 olarak bulunmuştur.

Aşağıdaki Tablo 10’da ünitelere göre cümle ve bilgi sayıları, frekans (f) ve yüzde (%) olarak verilmiştir.

Tablo 10. Ünitelere Göre Cümle ve Bilgi Sayıları (F) ve Yüzdeleri (%)

Ünite	Cümle Sayısı	%	Bilgi Sayısı (n)	%
1. Ünite	155	9,62	186	12,40
2. Ünite	203	12,60	163	10,87
3. Ünite	186	11,54	119	7,93
4. Ünite	64	3,97	74	4,93
5. Ünite	167	10,36	162	10,80
6. Ünite	129	8,007	143	9,53
7. Ünite	125	7,75	150	10,00
8. Ünite	146	9,06	104	6,93
9. Ünite	103	6,39	102	6,80
10. Ünite	118	7,32	114	7,60
11. Ünite	72	4,46	77	5,13
12. Ünite	143	8,87	105	7,00
Toplam	1611	100	1499	100

Tablo 10’a göre cümle sayısı bakımından en zengin ünite 203 cümle (%12,6) ile 2. ünitedir. 2. Ünitelerdeki bilgi sayısı ise 163 (%10,87)’dir. 2. üniteyi 186 cümle (%11,54) ile 3. ünite izlemektedir. 3. Ünitelerdeki bilgi sayısı ise 119 (%7,93)’dur. Cümle sayısı en az olan üniteler ise 64 cümle (%3,97) ile 4. ünite ve 72 cümle (%4,46) 11. ünitedir.

Okuma metinlerinin içerdiği bilgi sayısı bakımından en zengin ünite 186 bilgi ile (%12,40) 1. ünitedir. 1. üniteyi 163 bilgi (%10,87) ile 2. ünite ve 162 bilgi (%10,00) ile 5. ünite izlemektedir.

Ünitelerdeki toplam cümle sayısı 1611, bilgi sayısı ise 1499 olarak görünmektedir.

Sonuç

Yabancılara dil öğretiminde kültür ve bilgi kavramları oldukça önemlidir. Çünkü dil ile birlikte bu iki kavramın aktarımı gerçekleşmektedir. Bu açıdan bakıldığında yabancılara dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarının ve metinlerinin bu noktalara dikkat edilerek hazırlanması aktarım sürecinin başarılı bir şekilde ilerlemesini sağlayabilir. Bu çalışma, İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda (12 ünite ve 36 okuma metni) yer alan bilgi türlerini tespit etmeyi bu yüzden amaçlamıştır. Araştırmanın sonucunda, bilgi içeren cümle sayısı 1611, bilgi türü açısından bakıldığında 1499 adet bilgi tespit edilmiştir. Bu oranın yabancılara Türkçe öğretimi açısından olumlu olduğu söylenebilir. “Elmas Gerdanlık” adlı metin en fazla cümle (111 cümle, %6,89); “Küresel Isınma” Nedir? (21 cümle, %1,30) adlı metin en az cümle içermektedir. En çok bilgi zenginliği bulunduran metnin 8. üniteye yer alan "Esaretin Bedeli" adlı metin olduğunu (78 bilgi, %5,20); en az bilgi

bulunduran metnin 4. üniteye yer alan “Arzuhalden Dilekçeye” (12 bilgi, %0,80) adlı metindir. Ünitelere göre cümle sayıları değerlendirildiğinde, 2. ünitenin cümle sayısı bakımından en zengindir. 2. üniteye 203 adet cümle tespit edilmiştir. 2. üniteye cümle sayısının tüm kitaptaki cümlelerin sayısına oranı ise %12,60 olarak hesaplanmıştır. Ünitelere göre bilgi sayıları değerlendirildiğinde ise 1. ünitenin bilgi sayısı bakımından en zengin ünite olduğu söylenebilir. 1. üniteye toplam 186 adet bilgi tespit edilmiştir. 1. Üniteye cümle sayısının tüm kitaptaki bilgilerin sayısına oranı ise %12,40 olarak hesaplanmıştır. Üniteler açısından cümle sayıları ve bilgi türleri değerlendirildiğinde ritmik bir dağılımın olmadığı söylenebilir.

Bilgi türleri açısından bakıldığında İstanbul C1/+ Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı’nda 458 adet (%30,55) gündelik bilgi, 405 adet bilimsel bilgi (%27,01), 344 adet felsefi bilgi (%22,94), 239 adet sanatsal bilgi (%15,94), 28 adet dinî bilgi (%1,86) ve 25 adet teknik bilgi (%1,66) bulunduğu görülmektedir. Onan ve Arısoy’un (2013) İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarında en fazla bilimsel bilgi türü, en az teknik ve dini bilgi türleri tespit edilmiştir. Bu sonuç, çalışmamızın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Yabancılar dil öğretimi açısından değerlendirildiğinde bilgi türleri açısından dağılımın olumlu olduğu söylenebilir. Çünkü yabancı birinin dil öğreniminde en fazla gündelik ve bilimsel bilgi türü ile ilgili bilgilere sahip olması gerektiği söylenebilir.

Kaynaklar

- Akarsu, B. (1998). Dil-Kültür Bağlantısı, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Bolay, S. H. (2007). *Felsefeye Giriş*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Cevizci, A. (2010). *Bilgi Felsefesi*. İstanbul: Say Yayınları.
- Çüçen, A. K. (2009). *Bilgi Felsefesi*. Bursa: Asa Kitabevi.
- Kaptan, S. (1998). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri, Ankara: Tekişik Yay.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Onan, B. ve Arısoy, M.A. (2013). Türkçe öğretiminde epistemolojik bir yaklaşım, *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 77-91.
- Onan, B. (2013). Dil Eğitiminin Temel Kavramları. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Öner, N. (1998). “Bir Bilgi Türü Olarak Din”. *Felsefe Dünyası* Sayı: 29
- Tunalı, İ. (2009). *Felsefeye Giriş*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yaylı, D. ve Bayyurt, Y. (Ed.) (2014). *Yabancılar Türkçe Öğretimi: Politika, Yöntem ve Beceriler*. Anı Yayıncılık, Ankara.